

ĐÀI PHÁT THANH VÀ TRUYỀN HÌNH YÊN BÁI

**TÁC PHẨM DỰ THI
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC
LẦN THỨ XVI – 2024**

Tên tác phẩm: CHUYỆN Ở HAI THÔN
Thể loại: Chương trình phát thanh tiếng Dân tộc
Thời lượng: 29 phút 52 giây
Thời gian phát sóng: Ngày 18 tháng 1 năm 2024

Yên Bái, tháng 1 năm 2024

ĐÀI PHÁT THANH VÀ TRUYỀN HÌNH YÊN BÁI

**TÁC PHẨM DỰ THI
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC
LẦN THỨ XVI – 2024**

Tên tác phẩm: CHUYỆN Ở HAI THÔN

Thể loại: Chương trình phát thanh tiếng Dân tộc

Thời lượng: 29 phút 52 giây

Thời gian phát sóng: Ngày 18 tháng 1 năm 2024

Yên Bái, tháng 1 năm 2024

HỒ SƠ TÁC PHẨM DỰ THI
LIÊN HOAN PHÁT THANH TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI – 2024

1. Tác phẩm:

- Tên tác phẩm: CHUYỆN Ở HAI THÔN
- Thể loại: Chương trình phát thanh tiếng Dân tộc
- Thời lượng: 29 phút 52 giây
- Thời gian phát sóng: Ngày 18 tháng 1 năm 2024
- Đường link: <https://yenbaitv.org.vn/chuong-trinh-phat-thanh-tieng-dao-chuyen-de-van-hoa-xa-hoi-chuyen-o-hai-thon-98722.media>

2. Tác giả:

- Tên tác giả, nhóm tác giả: Dương Thị Tình, Vàng Thị Mai, Nguyễn Hải Hoàng, Triệu Thị Mến, Triệu Long Tam, Giàng Thị Dủ
- Đơn vị: Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh Yên Bái
- Địa chỉ đơn vị: Số 01, đường Trần Quốc Toàn, phường Đồng Tâm, thành phố Yên Bái, tỉnh Yên Bái.
- Điện thoại liên hệ: 0914.431.507 – 0942.887.626
- Email: nguyenhoangytv@gmail.com

3. Nhóm cùng thực hiện tác phẩm:

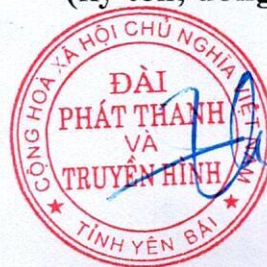
- Người thể hiện: Triệu Thị Mến, Triệu Long Tam
- Biên tập: Dương Thị Tình, Vàng Thị Mai, Nguyễn Hải Hoàng
- Kỹ thuật viên dàn dựng: Trần Thị Thanh Hương, Giàng Thị Dủ
- Đạo diễn: Dương Thị Tình.

4. Thông tin trên bằng khen:

Ban Tổ chức đề nghị các đơn vị cung cấp chính xác, đầy đủ các nội dung sau để in bằng khen và các xác nhận khác:

- Tên tác phẩm: CHUYỆN Ở HAI THÔN
- Tên tác giả, nhóm thực hiện: Dương Thị Tình, Triệu Thị Mến, Vàng Thị Mai, Nguyễn Hải Hoàng, Triệu Long Tam, Giàng Thị Dủ, Trần Thị Thanh Hương.

XÁC NHẬN THỦ TRƯỞNG ĐƠN VỊ
(ký tên, đóng dấu)

GIÁM ĐỐC
Nguyễn Thanh Thủy

TÓM TẮT TÁC PHẨM
CHƯƠNG TRÌNH PHÁT THANH TIẾNG DÂN TỘC:
CHUYỆN Ở HAI THÔN

Cùng một vị trí địa lý, cùng điều kiện tự nhiên nhưng cuộc sống của người Dao thôn Túc và thôn Thuồng của xã Phúc Lợi huyện Lục Yên, tỉnh Yên Bái lại có cuộc sống hoàn toàn trái ngược. Trong khi người Dao đỏ ở thôn Túc có cuộc sống no ấm, đủ đầy thì người Dao trắng ở thôn Thuồng vẫn chìm trong nghèo đói. Và chính những tư tưởng bảo thủ, lạc hậu đó đang là rào cản trong việc thực hiện mục tiêu giảm nghèo ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Yên Bái.

Vậy nguyên nhân do đâu? 30 phút của chương trình Chuyên đề Văn hóa - xã hội tiếng Dao “CHUYỆN Ở HAI THÔN” của Đài Phát thanh – Truyền hình Yên Bái sẽ giúp quý vị và bà con hiểu rõ hơn thực trạng này.

Mời các bạn nghe phóng sự qua đường link:

<https://yenbaitv.org.vn/chuong-trinh-phat-thanh-tieng-dao-chuyen-de-van-hoa-xa-hoi-chuyen-o-hai-thon-98722.media>

CHƯƠNG TRÌNH LHPT TOÀN QUỐC LẦN THỨ XVI - 2024 CHUYÊN ĐỀ VH-XH: CHUYỆN Ở HAI THÔN

Nhạc hiệu - Nhạc CD Văn hóa – xã hội

NV: - *Bây giờ mình còn sức khỏe phải cố gắng làm. Không làm thì không bằng bạn bằng bè xấu hổ lắm.*

- *Muốn có cuộc sống tốt hơn thì phải làm thôi. Làm để con cháu noi gương làm theo.*

- *Muốn có cuộc sống tốt thì phải chịu khó. Không làm thì ai cho đâu. Trước đây khổ quá, nghĩ lại thấy sợ lắm.*

Vừa rồi là chia sẻ của phụ nữ người Dao đỏ ở Thôn Túc, còn sau đây là ý kiến của phụ nữ người Dao trắng ở thôn Thuồng.

NV: - *Bà năm nay 50 tuổi rồi. Bây giờ chỉ ở nhà trông cháu thôi.*

- *Bà già rồi. Hôm nọ vừa tính đã sang tuổi 55 mà.*

- *Bác năm nay cũng 48 tuổi rồi đấy. Từ năm ngoái có con dâu về, vợ chồng bác không phải làm việc nặng nhọc nữa. Con dâu nó làm cho.*

Mic1: Thưa quý vị và các bạn! Không cam chịu nghèo đói lạc hậu, thực hiện công cuộc đổi mới, phụ nữ dân tộc thiểu số tỉnh Yên Bái đã từng bước vượt qua những rào cản của phong tục tập quán, vươn lên làm chủ cuộc sống, làm chủ gia đình.

Tuy nhiên, không bắt nhịp với tư tưởng tiến bộ, một bộ phận phụ nữ dân tộc Dao trắng mà điển hình là ở thôn Thuồng, xã Phúc Lợi, huyện Lục Yên vẫn bảo thủ với tư tưởng “muốn được nghỉ ngơi” khi tuổi chưa cao. Quan niệm lạc hậu, lười lao động này đã khiến cho phần lớn các gia đình trong thôn đều thuộc diện hộ nghèo, cận nghèo.

Mic2: Những ý kiến chia sẻ của chị em phụ nữ ở 2 thôn Thuồng và Túc xã Phúc Lợi, huyện Lục Yên vừa rồi cũng phần nào giúp quý vị và bà con hiểu được cuộc sống khác biệt của họ. Chúng tôi sẽ đề cập nội dung này trong chương trình chuyên đề tiếng Dao: “Chuyện ở hai thôn”.

PS 1: Điểm A+ cho người Dao ở thôn Túc

(Đọc trên nền nhạc)

Thưa đồng bào và các bạn! Sau nhiều năm chìm trong đói nghèo lạc hậu, giờ đây đời sống người Dao ở thôn Túc, xã Phúc Lợi, huyện Lục Yên, tỉnh Yên Bái đã khác xưa. Những ngôi nhà cao tầng khang trang đã thay thế cho những mái nhà lá. Xe ô tô chạy bon bon trên con đường bê tông vào bản đã không còn xa lạ với bà con nơi đây.

(Tiếng nói cười trong đám đông)

- Xe đẹp quá, khéo đến 7, 800 triệu đồng.
- Không, hơn một tỷ đấy.
- Bây giờ nhà chị Tàn có nhiều ô tô nhất thôn rồi. Giỏi quá.

Đọc trên nền nhạc vui

Mic1: Hôm nay nhà Chị Lý Thị Tàn ở thôn Túc thật nhộn nhịp vì có bà con sang chia vui khi gia đình chị vừa mua thêm chiếc xe ô tô 7 chỗ nhãn hiệu CRV của hãng Honda. Đây là chiếc xe ô tô thứ 2 của gia đình chị Tàn. Để phục vụ cho việc vận chuyển quế, năm 2021 nhà chị Tàn đã mua 1 xe ô tô tải trị giá gần 1 tỷ đồng. Thành quả này có được là nhờ sự chăm chỉ và tích cực trồng quế của vợ chồng chị Lý Thị Tàn. Chị Tàn nói:

- Trước nhà chị cũng là hộ nghèo của thôn. Được cán bộ hội phụ nữ cho đi học tập cách trồng quế của người Dao ở huyện Văn Yên nên chị làm theo.

Có thêm kinh nghiệm sau các chuyến tham quan thực tế chính là động lực để chị Tàn cùng gia đình bắt tay vào trồng quế. Chị Tàn chia sẻ:

- Đi tham quan về chị buồn lắm, cứ nghĩ sao họ làm được mà mình vẫn nghèo mãi. Khi được vay tiền của Nhà nước dành cho người nghèo, hai vợ chồng đã đi mua cây quế về trồng.

Như con ong cần mẫn hút mật, sau bao tháng ngày vất vả đất đã không phụ công người. Giờ đây chị Tàn đã có 11 ha quế, hơn một nửa trong số đó đã cho khai thác. Chị Tàn nói thêm:

- Nhà mình không phải hộ có nhiều quế nhất đâu. Ở thôn Túc này có nhiều hộ trồng quế lắm. Nhà bác Pham có cả 15ha ấy chứ. Rồi nhà chị Ghén có tới 20 ha. (Cười vui)

Những nỗ lực không mệt mỏi của cả gia đình đã được đền đáp khi năm 2023, chị Tàn được vinh danh là một trong những hộ sản xuất giỏi của huyện Lục Yên và được đề nghị UBND tỉnh Yên Bái khen thưởng.

Mic 2: Vâng thưa quý vị và bà con! Theo lời kể của chị Lý Thị Tàn, mời bà con cùng chúng tôi đến thăm nhà chị Triệu Thị Ghén, một trong những hộ có diện tích quế lớn nhất thôn Túc.

- Xin chào chị Ghén!

- Vâng, xin chào các chị.

- Hôm nay, chị không đi bóc quế à?

- Hôm nay chị ở nhà giao nốt mấy tạ quế. Hôm qua về muộn quá chưa đi cân được.

- Em được bà con giới thiệu, gia đình chị trồng được nhiều quế nhất thôn có phải không ạ?

- Cười. Chắc không nhiều nhất đâu, có khoảng 20 ha.

- Chị trồng trong bao lâu để có được diện tích quế lớn như vậy?

- Mình trồng quế từ năm 2010 đấy. Mỗi năm trồng một ít. Khi chưa được khai thác đời sống cũng khó khăn lắm.

- Trong số 20 ha đó thì có bao nhiêu ha đến tuổi khai thác?

- À. Mình cũng khai thác dần nên bây giờ còn khoảng 7 đến 8 ha có thể bóc được.

- Ngoài trồng quế, gia đình chị có làm thêm gì không ạ?

- Có, trồng quế và khai thác quế thì theo mùa vụ nên mình cũng nuôi thêm gà thả đồi.

- Chị nuôi nhiều không?

- À, mỗi lứa mình nuôi hơn 1.000 con.

- Vậy, từ trồng quế và chăn nuôi mỗi năm chị thu về bao nhiêu tiền?

- Khoảng 3 đến 400 trăm triệu đồng.

- Nguồn thu này có cao nhất thôn không ạ?
- *Cười. Không cao nhất đâu. Trong thôn có một số hộ vừa trông quế, vừa thu mua quế nên thu nhập cao lắm.*
- Với nguồn thu như vậy thì chị tiếp tục đầu tư trồng vào những diện tích đã khai thác chứ ạ?
- *Đúng rồi, năm nay sẽ đầu tư trồng hơn 1 ha vào diện tích vừa khai thác. Một phần cho con ăn học. 1 phần nhỏ cũng giúp đỡ một số hộ khó khăn trong thôn.*
- Chị cho nhiều hộ vay nhiều không ạ?
- *Cũng không nhiều đâu. Có 3 hộ thôi. 1 hộ 35 triệu, 2 hộ khác mỗi hộ 30 triệu.*
- Các hộ đó được chị cho vay cũng đầu tư trông quế ạ?
- *Có 2 hộ trông quế, 1 hộ chăn nuôi.*
- Bây giờ các hộ đó ổn định chưa ạ?
- *Có, bây giờ họ cũng có thu nhập rồi.*
- Họ đã trả được nợ cho chị chưa?
- *Có 1 hộ trả rồi.*
- Giúp đỡ được bà con trong thôn cùng có cuộc sống tốt chắc chị rất vui?
- *Vui lắm. Mình cũng mong bà con biết làm ăn có thu nhập thì cả bản mới vui, mới hạnh phúc.*
- Vâng, xin chúc chị Ghén và bà con thôn Túc có nhiều sức khỏe, tiếp tục phát triển kinh tế để cuộc sống ngày càng ấm no hơn.

(Đọc trên nền nhạc)

Mic1: *Thưa quý vị và bà con! Cả thôn Túc có 105 hộ, tất cả đều là người Dao đỏ. Nhờ đổi mới cách nghĩ, cách làm, biết chia sẻ giúp đỡ nhau trong đời sống nên đến nay thôn Túc chỉ còn 9 hộ nghèo và 5 hộ cận nghèo. Phần lớn các hộ đều xây được nhà của khang trang và có tiện nghi sinh hoạt đất tiền. Kết quả này là chính là cơ sở để cuối năm*

2023, thôn Túc được công nhận là thôn nông thôn mới của xã Phúc Lợi, huyện Lục Yên.

PS 2: Tư duy mới

Mic2: Thưa quý vị và bà con! Chính sự đổi mới trong cách nghĩ, cách làm đã giúp cho phụ nữ thôn Túc có cuộc sống no đủ. Không chỉ chịu khó làm ăn, biết xóa bỏ những phong tục không còn phù hợp mà phụ nữ người Dao ở thôn Túc còn biết áp dụng công nghệ số vào sản xuất, kinh doanh để vươn lên làm giàu.

Mic1: Vậy, câu chuyện làm giàu nhờ có tư duy đổi mới của phụ nữ Dao ở thôn Túc, xã Phúc Lợi, huyện Lục Yên, tỉnh Yên được bắt đầu như thế nào? Ngay sau đây mời quý vị và bà con cùng phóng viên Hồng Mến tìm hiểu cách làm kinh tế của gia đình chị em phụ nữ thôn Túc.

Phụ nữ thôn Túc

Chị Lú livestream - (Nói tiếng Việt)

- Vâng các chị đặt hàng thì nhớ để lại số điện thoại để em chốt đơn và gửi cho các chị sớm nhất ạ. Cam Lục Yên quê em mọng nước và rất ngọt.

- Vâng, em cảm ơn chị Kim Anh ở Hà Nội. Chị Anh 10 kg

Chị Hoàng Minh ở Yên Bái 6 kg

Chị Mai Phương ở thị trấn Yên Thế 5 kg

Các chị ơi, vườn cam này do đại nắng nên hơi bị rám không được đẹp mã nhưng rất ngọt nhé và mọng nước ạ.

Các chị đặt hàng để lại số điện thoại để em chốt đơn và gửi cho các chị sớm nhất nhé.

PV: PV Hồng Mến dẫn hiện trường

Thưa quý vị và bà con! Những âm thanh được phát trực tiếp trên mạng xã hội vừa rồi là cách giúp chị Triệu Thị Lú tiêu thụ lượng cam khá lớn của gia đình. Thấy có khách chị Lú dừng tay.

Mến: Xin lỗi chị Lú, chúng em làm gián đoạn buổi bán hàng của chị mất rồi.

- Không sao đâu, khi nào có thời gian thì chị lại bán. Với lại người mua quen rồi, nếu không lên mạng thì khách họ tự nhắn tin gọi điện mình lại gửi cho họ.

Mến: Thật là tuyệt vời khi chúng em được tận mắt chứng kiến đôi cam trĩu quả, vàng óng của gia đình chị.

- Chị Lúu (Cười), ở thôn có nhiều hộ trồng cam đấy.

Mến: Chị Lúu này, đôi cam này của nhà chị rộng mấy ha?

- 8 ha em ạ.

Mến: Đôi cam này chị trồng được mấy năm rồi ạ?

À, có 3 khu vực. Khu mình đang đứng đây trồng được 5 năm. Phía bên tay trái là được 7 năm, còn xa xa trước mặt kia là mới trồng được 3 năm.

Mến: Chị làm thế nào để có thể tiêu thụ hết số lượng cam rất lớn này?

- À, từ khi bán hàng trên mạng xã hội nên có nhiều thương lái biết đến và họ tự đến tận đôi cam để thu mua. Chị cũng có một số mối quen từ trước nữa. Với bán qua mạng cũng được một phần.

Mến: Để có được những mùa cam bội thu thế này, chắc gia đình mình mất rất nhiều công sức?

- Cũng không khó đâu nhưng phải thực hiện chăm sóc theo kỹ thuật thì cam mới tốt và cho nhiều quả. Hồi mới trồng không biết nên cũng phun thuốc trừ cỏ với bón phân hóa học. 5 năm về đây mình chỉ bón phân chuồng và làm cỏ bằng máy cắt cỏ thôi.

Mến: Mấy năm nay đều được mùa chứ ạ?

- Đúng rồi, năm ngoái thu được 300 triệu, năm nay có khi được cao hơn một tí. Nhà chị cũng nuôi thêm gà trên đôi cam nên cũng đỡ cỏ mà có thêm tiền từ bán gà.

Mến: Vâng, được chứng kiến mô hình trồng cam của gia đình chị chúng em thật sự khâm phục. Chúc chị và gia đình tiếp tục gặt hái nhiều thành quả hơn nữa trong tương lai.

- Vâng, cảm ơn em. (Cười)

Mic2: Thưa quý vị và bà con! Do có những đổi thay trong tư duy, nhận thức nên hiện nay thôn Túc có nhiều mô hình phát triển kinh tế hiệu quả do phụ nữ làm chủ. Năm 2023, thôn Túc có gần 50 hộ có thu nhập từ 100 đến 500 triệu đồng. Thậm chí có hộ thu gần 1 tỷ đồng. Chị Trần Thị Minh - Chủ tịch Hội Phụ nữ xã Phúc Lợi cho biết:

- Thời gian qua, có nhiều chị em thu nhập khá đã giúp đỡ những hộ khó khăn. Chị Lúu không chỉ làm kinh tế giỏi mà còn giúp nhiều hộ cây, con giống, cho vay tiền không lấy lãi. Hội Phụ nữ xã đã đưa nhiều hội viên đến thăm quan, học hỏi cách làm kinh tế của chị Lúu.

Từ một hộ khó khăn, nhờ được chị Lúu cho vay tiền chị Triệu Thị Pháy đã sửa sang nhà cửa làm mô hình Homestay. Bây giờ nhà chị Pháy không chỉ đủ ăn mà còn trở thành hộ có thu nhập khá. Chị Triệu Thị Pháy nói:

- Nhờ có chị Lúu giúp đỡ mà gia đình tôi đã biết làm ăn đấy. (Cười).

Khi khách yêu cầu tôi cũng lái xe ô tô để đưa du khách đi tham quan một số điểm du lịch trong xã đấy. Cười. Tôi chưa bao giờ nghĩ mình lại biết lái xe ô tô. Trước đây chỉ được xem trong phim thôi.

Từ mô hình homestay, mỗi năm gia đình chị Pháy đã tiếp đón hàng trăm lượt du khách đến tham quan, trải nghiệm cuộc sống của người Dao Phúc Lợi. Chị Pháy nói:

- Từ ngày làm du lịch cộng đồng vui lắm. Có khách đến thì mình có tiền. Còn được quen biết nhiều người ở nơi khác nữa.

Hiện nay, ở thôn Túc không chỉ có mô hình du lịch cộng đồng của chị Pháy mà còn có 5 mô hình khác. Thông qua mô hình homestay không chỉ mang lại thu nhập cho người dân mà còn giới thiệu về mảnh đất con người, góp phần bảo tồn văn hóa truyền thống của đồng bào các dân tộc nơi đây.

(Đọc trên nền nhạc)

Mic1: Từng là người phụ nữ Dao sống phụ thuộc vào người chồng của mình, quanh năm lam lũ, gắn bó với ruộng nương, sống lặng lẽ như con hươu, con nai, nhờ những nỗ lực của bản thân mà những người phụ nữ như chị Tàn, chị Lúu hay chị Pháy mỗi người một cách làm đã vượt qua được khó khăn, vươn lên làm chủ cuộc sống. Mỗi chuyến quê, chuyến cam được chuyển về xuôi luôn mang theo niềm tin, niềm hy vọng của phụ nữ Dao nơi đây vào một tương lai tươi sáng. Đó cũng là minh chứng cho những nỗ lực, tư duy đổi mới, lòng quyết tâm và ý chí vươn lên không cam chịu nghèo

đổi của phụ nữ dân tộc Dao đỏ thôn Túc, thay đổi suy nghĩ cách làm là để giúp bản thân, giúp bà con trong bản làng có việc làm, thu nhập cải thiện đời sống.

Mic2: Thưa quý vị và bà con! Vượt lên những hủ tục lạc hậu và sự đồng hành của Nhà nước, của chính quyền địa phương, những người phụ nữ Dao đỏ ở Thôn Túc xã Phúc Lợi đang từng bước tiếp thu cái mới, thay đổi cách nghĩ cách làm để có cuộc sống no ấm, hạnh phúc. Nếu như năm 2015, trong thôn có tới 70% số hộ đói nghèo thì đến nay chỉ còn 9 hộ nghèo và 5 hộ cận nghèo. Ông Hoàng Quốc Việt, Chủ tịch UBND xã Phúc Lợi, huyện Lục nói:

- Thôn Túc được đánh giá là thôn điển hình trong phát triển kinh tế của xã Phúc Lợi, trong đó có sự đóng góp rất lớn của phụ nữ. Chị em đã biết phát triển kinh tế và bán hàng trên các trang mạng xã hội. Chúng tôi nhận thấy chị em đã đổi mới tư duy để vươn lên trong cuộc sống.

Mic1: Vâng! chính sự đổi mới trong tư duy, dám xóa bỏ phong tục lạc hậu, biết khai thác thế mạnh của địa phương, của công nghệ số đã giúp cho phụ nữ Dao làm chủ bản thân, làm chủ cuộc sống của mình. Họ như những ngọn lửa hồng đang lan tỏa khắp thôn Túc.

Nhạc cắt

Mic2: Quý vị và bà con đang theo dõi chương trình chuyên đề tiếng Dao: Chuyện ở hai thôn của Đài PT-TH Yên Bái. Chương trình của chúng tôi phát vào lúc 7h30 phút và phát lại vào 19h30.

Mic1: Mời quý vị theo dõi tiếp chương trình của chúng tôi.

PS 3: Điểm trừ của người Dao thôn Thuồng

Mic2: Thưa đồng bào và các bạn! Nếu như ở thôn Túc những người phụ nữ Dao đỏ đã biết chia sẻ giúp đỡ nhau trong cuộc sống, tranh thủ sự hỗ trợ của Nhà nước, áp dụng kỹ thuật vào sản xuất, chăn nuôi đem lại hiệu quả kinh tế cao, có cuộc sống no ấm đủ đầy thì phụ nữ người Dao ở thôn Thuồng chỉ cách nhau có một quả đồi nhỏ nhưng lại có sự khác biệt hoàn toàn. Tư tưởng trông chờ, ỷ lại và lười lao động, đặc biệt là suy nghĩ “Người trẻ đã già” để được nghỉ ngơi. Tư tưởng muốn “hưởng thụ khi tuổi chưa cao” để không phải làm việc đã khiến cho phần lớn các hộ trong thôn đều thuộc diện hộ nghèo, cận nghèo.

Bây giờ mời các bạn cùng chúng tôi đến thăm gia đình nhà bà Đặng Thị Chíp – một hộ người Dao trắng ở thôn Thuồng.

(Đọc trên nền nhạc)

Lấy chồng ở tuổi 17 nên mới 55 tuổi bà Chíp đã sắp có cháu. Gần chục năm nay, từ ngày có con dâu, vợ chồng bà Chíp không tham gia việc đồng áng. Mọi việc lớn nhỏ trong gia đình đều đổ dồn lên vai vợ chồng người con trai và con dâu cả. Bà Đặng Thị Chíp nói:

- Khi cưới được con dâu về thì bố mẹ chồng không phải làm việc nữa. Phong tục của người Dao trắng là như vậy mà.

Chuyện chẳng có gì đáng nói nếu gia đình bà Chíp đủ ăn đủ mặc. Nhưng oái oăm thay, từ nhiều năm nay nhà bà Chíp luôn nằm trong danh sách hộ nghèo của thôn. Đầu năm 2023, gia đình bà Chíp là 1 trong 5 hộ nghèo trong thôn Thuồng được hỗ trợ làm nhà theo chương trình của tỉnh Yên Bái. Từ khi có nhà mới bà Chíp lại càng “vô tư hưởng thụ tuổi già”. Bà Đặng Thị Chíp nói thêm:

-Bây giờ có nhà mới rồi không cần phải làm nữa.

Khi ông mặt trời vừa lấp ló trên đầu núi, chị Đình - con dâu bà con Chíp chuẩn bị những vật dụng cần thiết để đi thu hoạch măng mai thì hai vợ chồng bà Đặng Thị Chíp và ông Trương Kim Vượng lại bày mâm để uống rượu. Từ ngày có con dâu, không chỉ bà Chíp mà cả ông Vượng cũng không tham gia làm việc đồng áng mà chỉ quanh quẩn ở nhà. Bà Chíp nói:

- Trước đây phải làm nhiều. Từ khi có con dâu là không phải làm việc nữa. Con dâu nó tốt lắm. Nó làm cho hết.

Khi được hỏi sao còn sức khỏe mà không đi làm cùng các con. Bà Chíp giải thích:

- Phong tục của người Dao Trắng từ xưa thế mà. Không phải đi làm dâu, già rồi nghỉ ngơi thôi.

Nhàn cư vì bất thiện. Do nhiều năm không tham gia làm việc lại thường xuyên uống rượu cùng chồng nên bà Chíp nghiện rượu lúc nào không hay. Giờ đây, ngày nào bà Chíp cũng uống. Bà Chíp nói:

- Ngày nào bà cũng uống 2 cốc, sáng 1 cốc , tối 1 cốc. Không có rượu nó buồn chân, buồn tay.

(Đọc trên nền nhạc)

Trước khi về làm dâu nhà bà Chíp, chị Đinh là nổi tiếng là con gái mỏng mày hay hạt, ngoan hiền. Vậy mà sau 5 năm làm dâu, chị Đinh gầy đi và già hơn rất nhiều so với tuổi 27 của mình. Để có tiền trang trải cho gia đình, nhất là khi có đứa con trai đầu lòng, anh Phạm chồng chị Đinh phải xa vợ con đi làm công nhân ở khu công nghiệp tỉnh Bắc Ninh. Vắng chồng, mọi công việc từ chăm con, đồng áng đều do chị Đinh cáng đáng. Chị Trương Thị Đinh nói:

- Nhiều lúc nghĩ buồn chỉ muốn khóc chị ạ. Từ ngày em về làm dâu là ông bà không làm việc nữa. Việc gì cũng đến tay.

Mang theo tâm trạng buồn của chị Đinh, chúng tôi tìm đến nhà bà Đặng Thị Sự, hàng xóm của bà Đặng Thị Chíp. Căn nhà 3 gian vững chãi nhưng do không được quét dọn nên rác đầy sân. Hai bên hiên là dây quần áo vắt ngang dọc. Trong nhà không có gì đáng giá ngoài hai cái giường cũ. Căn bếp nhỏ tối om đang bị đàn gà con bới tung cả tro bếp.

Cũng với tư tưởng, người đã có tuổi không phải làm những việc nặng nhọc, hằng ngày sau khi ăn xong bữa sáng, chị Sự mới 48 tuổi chỉ có mỗi nhiệm vụ bế đứa cháu nội đi chơi mà không màng đến cuộc sống còn nghèo khó của gia đình. Chị Đặng Thị Sự nói:

- Bây giờ mình chỉ ở nhà để hưởng phúc thôi. Việc ruộng nương đã có các con làm mà.

Mic1: Thưa quý vị và bà con! Qua tìm hiểu chúng tôi được biết thôn Thuồng có 106 hộ, tất cả đều là người Dao trắng. Thôn Thuồng nằm men theo chân đồi, có địa hình khá thuận lợi. Cách Quốc lộ 70 chừng 3 km, được Nhà nước đầu tư nên đường bê tông vào tận bản. Đứng trên cao người ở đầu thôn có thể nhìn thấy nhà cuối thôn.

Mic 2: Thuận lợi là vậy, tuy nhiên không như người Dao đỏ ở thôn Túc, người Dao trắng ở thôn Thuồng còn nhiều phong tục lạc hậu. Vẫn duy trì nhiều ngày kiêng kị trong năm như kiêng gió, kiêng sấm, kiêng thú rừng không ra khỏi nhà trong 3 ngày. Đặc biệt là tư tưởng khi nhà có con dâu là mẹ chồng được “nghỉ ngơi, hưởng phúc” không phải tham gia lao động nữa. Khi có con dâu thì mẹ chồng mới gần 40 thậm chí có người chưa đến 40 tuổi đã tự coi mình là “người già” được ngồi hưởng thụ mà không lao động, sản xuất nữa. Và khi đó mọi việc lớn nhỏ sẽ do con dâu, con trai đảm

nhiệm. Vậy là người làm thì ít, khẩu ăn thì nhiều, canh tác lạc hậu, cái nghèo cứ đeo bám quanh năm.

Mic1: Chính tư tưởng lạc hậu đó đã khiến cho thôn Thuồng trở nên nghèo khó. 66/106 hộ thuộc diện hộ nghèo và cận nghèo. 40 hộ còn lại cũng chỉ ở mức đủ ăn, chưa có hộ nào có thu nhập quá 200 triệu đồng/năm. Theo ông Nguyễn Văn Chanh, Bí thư Chi bộ thôn Thuồng:

- Đây là vấn đề nam giải của Thôn. Phong tục lạc hậu này đã khiến cho cuộc sống của nhiều hộ đã nghèo lại càng nghèo thêm. Chúng tôi còn đến từng nhà giải thích, thuyết phục nhưng do họ lười nên cứ bảo là phong tục từ xưa để lại thì mình làm theo. Tư tưởng lạc hậu này chúng tôi không thể thay đổi một sớm một chiều.

Mic2: Thừa đồng bào và các bạn! Hiện nay, tư tưởng “hưởng thụ khi tuổi đời chưa cao” vẫn còn tồn tại ở một số địa phương có đông đồng bào dân tộc sinh sống của huyện Lục Yên nói riêng và tỉnh Yên Bái nói chung. Đây cũng là rào cản trong việc thực hiện mục tiêu giảm nghèo ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Yên Bái. Để người Dao mà cụ thể hơn là phụ nữ Dao trắng ở Thôn Thuồng xóa bỏ được tư tưởng “muốn được nghỉ ngơi, hưởng thụ”, chúng tôi đã có cuộc phỏng vấn Bà Phùng Thị Loan - Bí thư Đảng ủy xã Phúc Lợi vấn đề này.

PV: Vâng xin cảm ơn bà Phùng Thị Loan – Bí thư Đảng ủy xã Phúc Lợi đã tham gia trả lời phỏng vấn của PV Đài Yên Bái.

- Bà Loan: Vâng, xin chào chị.

PV: Thừa bà! Qua làm việc tại cơ sở chúng tôi được nghe nhiều ý kiến chia sẻ của chị em phụ nữ thôn Thuồng. Ví dụ như thế này:

- Bà năm nay 50 tuổi rồi. Bây giờ chỉ ở nhà trông cháu thôi.

- Bà già rồi. Hôm nọ vừa tính đã sang tuổi 55.

- Bác năm nay cũng 48 tuổi rồi. Từ năm ngoái có con dâu về, vợ chồng bác không phải làm việc nặng nhọc nữa. Con dâu làm cho.

Thưa bà Phùng Thị Loan, khi nghe những chia sẻ như trên bà có nhận định gì?

- Trả lời: Vâng thưa chị, đây là nhưng suy nghĩ, tư tưởng rất lạc hậu của một bộ phận người Dao trắng.

PV: Thừa bà Loan! Tư tưởng này đã tồn tại từ lâu, là một Bí thư Đảng ủy xã bà có biết tình trạng này không?

- *Trả lời: Có biết chứ. Tôi cũng là người Dao nên tôi rất trăn trở về vấn đề này. Chính những suy nghĩ lạc hậu đó đã kìm hãm sự phát triển của địa phương.*

PV: Thưa bà Loan, những suy nghĩ lạc hậu của một bộ phận phụ nữ dân Dao ở thôn Thuồng xã Phúc Lợi đã ăn sâu, bám rễ vào trong tiềm thức của họ. Để thay đổi nhận thức không phải là việc làm đơn giản?

- *Trả lời: Vâng, đây đúng là một vấn đề nan giải mà chúng tôi cần có trách nhiệm để giải quyết nhưng không thể làm trong một sớm một chiều.*

PV: Bà vừa nói đến trách nhiệm của Đảng ủy xã. Vậy để thực hiện tốt trách nhiệm của mình, Đảng ủy xã có cách làm như thế nào?

- *Trả lời: Năm nay chúng tôi đã có KH giao cho mỗi cán bộ xã phụ trách 1 hộ, giúp các gia đình nghèo thoát nghèo. Mỗi cán bộ phải xuống từng hộ kiên trì giải thích cho người dân hiểu về những phong tục không còn phù hợp để bà con tự giác thay đổi.*

PV: Vâng đúng như bà vừa chia sẻ, để thay đổi được một hệ tư tưởng đã ăn sâu bám rễ trong tiềm thức của một bộ phận người dân thật không đơn giản. Vậy để giải quyết được vấn đề này, thời gian tới Đảng ủy xã có giải pháp gì?

- *Chúng tôi đã và sẽ tiếp tục tuyên truyền, xây dựng Nghị quyết chuyên đề về vấn đề này. Huy động sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị giúp phụ nữ thay đổi nhận thức, xóa bỏ tư tưởng phục thuộc vào nam giới của phụ nữ. Xã sẽ tạo điều kiện để các hộ được vay vốn ưu đãi để phát triển kinh tế, nâng cao đời sống cho người dân, nhất là phụ nữ dân tộc thiểu số.*

PV: Xin cảm ơn bà Phùng Thị Loan, Bí thư Đảng ủy xã Phúc Lợi, huyện Lục Yên đã tham gia cuộc trao đổi với phóng viên Đài PT-TH Yên Bái.

Mic1: Thưa quý vị và bà con! Vừa rồi là cuộc trao đổi giữa phóng viên chương trình với bà Phùng Thị Loan - Bí thư Đảng ủy xã Phúc Lợi. Còn sau đây là ý kiến của bà Nguyễn Thị Hương, Chủ tịch Hội Phụ nữ huyện Lục Yên.

- *Những tư tưởng lạc hậu, chưa tích cực lao động không chỉ tồn tại ở phụ nữ thôn Thuồng mà ở các địa phương khác cũng còn tình trạng này. Đây là vấn đề được Hội Phụ nữ huyện Lục Yên đặc biệt quan tâm. Chúng tôi hiểu rằng chỉ khi nhận thức của chị em thay đổi thì khi đó hành vi mới thay đổi. Chúng tôi giao cho các chi hội giúp đỡ các hộ hộ viên nghèo. Tạo điều kiện cho chị em vay vốn, hướng dẫn kỹ thuật, hướng dẫn sử dụng*

vốn. Đây mạnh tuyên truyền để chị em thấy được hạn chế của mình, thấy được vai trò của người phụ nữ trong gia đình và từ đó tự thay đổi, tự học hỏi để vươn lên trong cuộc sống.

Mic2: Thưa quý vị và các bạn! Để làm thay đổi được hệ tư tưởng của người Dao ở thôn Thuồng không chỉ có sự nỗ lực của cấp ủy, chính quyền địa phương mà quan trọng và cốt lõi nhất chính là sự thay đổi tư duy của chính người dân - chủ thể trong công cuộc xóa đói giảm nghèo.

(Đọc trên nền nhạc)

Mic1: Hạnh phúc của người dân chính là đích đến của Đảng và Nhà nước ta. Do vậy, những năm qua đã có nhiều các chính sách đầu tư hỗ trợ người dân được ban hành. Nhiều người biết phát huy sự hỗ trợ này, tích cực tự vươn lên và đã có cuộc sống ấm no, hạnh phúc. Những người có tư tưởng ỷ lại không thể thoát ra khỏi vòng luẩn quẩn của đói nghèo. Để chính sách hỗ trợ của Đảng, Nhà nước phát huy hiệu quả, ngoài sự cố gắng của cấp ủy, chính quyền địa phương, sự gương mẫu, đi đầu của những cán bộ, đảng viên thì điều cốt lõi là sự thay đổi của chính người dân – những người đang còn tư tưởng, suy nghĩ lạc hậu, thiếu thực tế này. Bởi chỉ khi họ thay đổi thì mới có thể xây dựng cho mình một cuộc sống ấm no hơn cho chính mình và gia đình.

Mic2: Đồng bào và các bạn vừa nghe chương trình chuyên đề văn hóa – xã hội: Chuyện ở hai thôn của Đài PT-TH Yên Bái. Cảm ơn đồng bào và các bạn đã quan tâm theo dõi. Kính chào và hẹn gặp lại đồng bào và các bạn trong các chương trình sau./.

